

Koeru

Raja

Nr. 221 jaanuar 2010

Koeru kaitseliitlaste toodud lilled ja küünlad meenutavad 90 aasta tagust päeva, mil Eesti-Vene rindel lõpuks relvad vaikusid.

Pinev olukord ja poliitilised keerdkäigud olid mitme kuu jooksul sundinud nii Eesti Vabariigi kui Nõukogude Vene juhte otsima võimalusi rahu sõlmimiseks. Tee kokkulepeteni jõudmiseks oli pikk ja keeruline. Agoonias jätkusid ikka ja jälle relvaavantiirid. Aastavahetuseks 1919-1920 jõutakse Tartus konkreetsete lepeteni. 3. jaanuaril 1920.a. kell 10.30 hakkas kehtima vaherahu.

Fotol relvalvalves noored kaitseliitlased Märt Mõlter ja Rauno Lagenõmm.

16 viielist

Jõuluks viisid viitega tunnistused koju Melissa Ots, Silver Tatrik, Triin Aasa, Maarja Mihkels, Lishanna Ilves, Angela Randmaa, Laura Lepik, Ege Paberit, Caryna Jõgiste, Kris Liivak, Joanna Jürgensohn, Laura Lehtmets, Aigi Mänd, Katre Kluust, Sten Aan ja Gerli Öpik.

Kiitus tublidele!

Sõna seab vallavanem Aldo Tamm

Jõulu- ja aastavahetuspühade ajal oleme end laadinud headuse, armastuse ja teotahtega, et uuel aastaringil olla üksteise suhtes mõistvamad ning edukamad meie ette seatud ülesannete täitmisel.

Alanud aasta esitab meile väljakutseid elu- ja töökorralduse optimeerimiseks. Tuleb otsida ja ka leida majandussurutise taustal Koeru piirkonnale võimalikest parim tänapäev ning edasiviiv tulevikumudel.

Tulenevalt linnastumise ja avatud maailma kutsuvatele võimalustele inimeste arv maapiirkondades jätkuvalt väheneb. Toimivate tendentside lihtsa eiramise ja tegelikkusest möödavaatamisega ei peatu ka meie piirkonna elanike vähenemine. Peab olema oskust ja pealehakkamist protsesside mõjutamiseks meile sobivas suunas. Elu näitab, et hästi läheb neil, kel julgust otsida, leida ja hoida oma eripära. Tegutseme Koeru piirkonna väärtustamise nimel, et muuta ta meile elamisväärsemaks, samuti võimalikele juurdetuliijatelegi huvipakkuvaks ning hinnatud töö- ja elukohaks. Koeru valda iseloomustab hea logistiline asukoht, toimiv põllumajandus ja tööstus, järjepidevad kultuuritraditsioonid, omapärane loodus. Nende ja muudegi eeliste baasil ning tublide, omaalgatuslike inimestega suudame paljugi korda saata.

Siinjuures palun teil aktiivselt osaleda valla elukorralduse aruteludel ja esitada oma ettepanekuid. Üheskoos saame kodanikuühiskonna raames jõuda ettekujutuseni, millist tulevikku ja arengut Koeru piirkonnale soovime. Selgitame millised on meie võimalused ning valmisolek oludele vastavalt mõelda ja tegutseda.

Vallavalitsuse ülesanne on ettevõtlus- ja elukeskkonna jaoks vajalike tingimuste loomine. Tänaes majandusolukorras koos ettevõtjatega leida lahendusi töötuse vähendamiseks. Võimaldada arengutingimused järelkasvule vajaminevatel lasteaiakohtadest gümnaasiumiastmega koolihariduseeni. Hariduskorralduse osana hoida tegevuses muusikakool ja huviringid, tagada mitmekülgsed sportimisvõimalused, internetikeskkonna võimaluste arendamine ning vabaaja veetmise võimalused noortest eakateni. Soodustada kultuuripärandi talletamist, seltsielu ja vaimse keskkonna arengut. Tagada vajaminev arstiabi koos panustamisega tervislikku elustiili. Jätkuvat turvalisuse tagamist. Abivajajatele hästi toimivat hoolekannet.

Eeltoodu teostamiseks peab parandama valla haldussuutlikust ja mitmetes küsimustes koostööna naabervaldadega, leidmaks ühiseid võimalusi piirkonna arendamiseks. Vajadusel rakendada selleks mitme valla peale ühispetsialiste ja/või teenistusi. Valdade koostöös annab teostada arengu- ja ehitusplaneeringuid, kavandada ja rakendada piirkonnale sobiv hariduskorraldus. Jõud annab koondada spordi ja kultuurielu korraldamisel, ühistranspordi ja muude tegevuste näol.

Vähendamata külade osatähtsust, peame samas pragmaatiliselt kaalutlema Koeru kõrvalasumite Vao, Ervita ja samuti teiste suuremate külade ja hajaasustuse elukorraldust ja otsima neid tugevdavaid seoseid vallakeskusega. Koerut kui kohakikku tõmbekeskust tuleb jõudsamalt rakendada piirkonda teenindavates ülesannetes. (järg lk 2)

I MAALEHE MAADLUSTURNIIR

23.-24. jaanuaril Koeru keskkooli võimlas Maaleht ja Koeru Maaspordikeskus korraldavad auhinnavõistlused vabamaadluses.

23. jaanuaril kell 11 kehalised katsed (viiel alal)

24. jaanuaril kell 10 vabamaadlusturniir

Osalevad parimad noormaadlejad Eesti kõikidest maadluskeskustest

Sõna seab vallavanem Aldo Tamm

(algus lk 1)

Milline on meie piirkonna sobiv eluaseme- poliitika, kas uue põlvkonna korrusmajad või hoopis hajaasustusse sobituvad pere ja ridaelamud? Või kõike parajal määral, vastavalt inimeste soovidele ja vajadustele. Millised võiksid ja peaksid olema veel paljud asjad meie ühises Koeru vallas?

Ootan teie kõikide aktiivset osavõttu ettepanekute ja tegude näol. Luban, et vallavalitsus püüab omltpoolt soosida diskussiooni teket erinevates vormides ja teeb kõik selleks, et head ettepanekud rakenduse leiaksid.

Loomulikult tuleb perspektiivsemate ülesannete kõrval tegeleda igapäevaste toimingutega, et näiteks valla teed oleks õigeaegselt hooldatud. Nõuda et ka riigiteede hooldaja sellega hakkama saaks. Üldine heakord meie ümber annab paremaks muuta. Lisaks keskkooli valminud juurdeehituse jaoks võetud laenu rahale tuleb suvel Koerus alustatavate veevärgi uuendamistööde omaosaluseks võtta täiendavalt pangalaenu ning uue katlamaja rajamisega ja soojatrasidite uuendamisega kaasata erakapitali. Tore kui nendele investeeringutele järgneks korteriühistute korruselamute soojustamine ja majade fassaadide uuenduskuur. **Vaja on tegelikku käivitust uue kaubanduskeskuse rajamiseks.** Auväärne kirikuhoone ja Aruküla mõisa- kompleks väärivad renoveerimist võimaldavat euroabi. Samuti peame leidma erinevatest programmidest vahendeid, et lubatud

bussijaama ja turuplatsi ehitus saaks lähiaastatel teoks. Koerule iseloomulik kõrtsihoone taastuks tootlustusettevõtte ja turismimag- netina. Jätkuma peab kergliiklusteede rajamine. Siintoodu ja palju muudki nõuab rahaliste vahendite väga kokkuhoidlikku ja läbimõeldud kasutamist. Rahanappusest, ehk vallaelarve puudujäägist on tingitud ka järgmise aasta maamaksu tõus. Loodan teie mõistvale suhtu- misele täies ulatuses valla eelarvesse laekuva maksu tõstmise osas. Sellega anname oma täiendava rahalise panuse eelarve tasakaalu viimisel.

Vallavalitsuse ametnikele algab uue aasta argipäev kokkuhoiu tähe all. On palgakärbet ja koosseisu vähendamist. Vähemalt esialgsete plaanide kohaselt jääb rakendamata ka abi- vallavanema ametikoht. Täpsustuvad ametnike tööülesanded. Koos allasutustega tuleb kokku hoida ka majandamiskuludes. Seega puudutab kokkuhoid teatud määral meid kõiki. Arves- tada tuleb, et europrojektides omaosaluse võimalused ei ole kiita ja projektide pingerea järjestuse üle saab otsustama vastav komisjon.

Kokkuhoiupoliitika kõrval on valla arengukavas plaanitu ja koalitsioonileppes lubatu jätkuvalt eesmärgiks. Kavandatut saame üheskoos täiendada – täpsustada ja ellu viia meie kõigi parema käekäigu nimel.

Soovin alanud aastaks julgust, teotatet ja pealehakkamist.

Aldo Tamm
vallavanem

Volikogu istungilt

Aasta viimane volikogu istung oli kokku kutsu- tud 30. detsembril.

● **Jäätmekava kinnitamine** aastateks 2009-2014. Selgitava ettekande esitas vallavalitsuse keskkonnanõunik Andi Karlson. Kuulajad said teada, et nimetatud dokument vaadatakse läbi iga viie aasta tagant.

Jäätmekava on osa valla arengukavast ja riigi jäätmekorraldusest. Meie jäätmekava eelnõuga on tutvunud Järva keskkonnaamet ja maavanem.

Tavakodaniku jaoks erilisi muutusi uus jäätmekava ei too. Määrus võeti vastu.

● **Koeru valla ametiasutuste teenistujate 2010.a. koosseisude kinnitamine.** Pinev eelarve nõuab ametikohtade piiramist. Vallavalitsuse nimistust kaob spordijuhid.

Vallavalitsuses säilib 10 töökohta, lisaks abiteenistujad (koristaja, kalmistuvaht jt), Koeru kultuurimaja käsituses on 5,5 kohta, lasteaias on tosin kohta ning lisaks õpetajad (9,5 ja 5,5).

Suurim tööandja on Koeru keskkool. Kooli palgalehel on 52 rida. Meie perelastekodu raha tuleb 100% riigilt. Muusikakoolis on ametis kümme õpetajat ja direktor. Meie raamatukogudes ja seltsimajades on ametis juhatajad ja kütjad-koristajad. Mitmel real on

tehtud kärpeid, võimalik, et neid tuleb veel. Läbi vaidluste ja selgitamiste eelnõu siiski kinnitati.

● **Kaugküttepiirkonna määramine.** Esi- mene lugemine oli eelmisel istungil. Nüüdseks on vajalikud parandused teksti viidud ning eelnõu kinnitati. Jälle samm uue katlamaja ehi- tamiseks astutud.

Eelnõu on koostanud OÜ Koeru Kommu- naali juhatuse liige Raido Rubli.

● **Volikogu liikmetele tasu määramine.** Eelmise istungi otsused tühistati ja uued võeti vastu. Nüüdseks on otsustajad sellealaseid reegleid uurinud ja meie omaga kooskõlastanud. Pinge- line eelarve loob pingelisi vaidlusi. Vaidluses aga selgub tõde.

● **Sünnitoetuse maksimise reeglid** on muutumas. Täpsemalt järgmises vallahelhes. Uued reeglid kehtestatakse kogu riigis.

● **Võimalik, et kohtuprotsess Kääri maaüksuse kasutamise saamise osas** jätkub. Volikogu otsustas kaebust mitte esitada.

● **30. detsembril kandis Maksuamet viimase selle aasta tulumaksu osa üle.** Meeldiv üllatus, et laekus tervelt 57 000 krooni enam kui loo- deti. Raha kandub uude aastasse.

● **Järgmine volikogu istung toimub 28. jaanuaril** kell 16 vallamajas.

Aasta 2009 Koeru vallas

Koeru valda sündis aastal 38 uut ilmakodanikku. Tütarlapsi sündis 15 ja uusi poisse 23. Toonela teele läks 21 vallakodanikku. Seega on iive meie kõikide rõõmuks tugevas plussis.

Tasu määramine

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel ja volikogu majanduskomisjoni esimehe ettepanekul Koeru vallavolikogu otsustab:

1. Määrata Koeru vallavolikogu esimehele Himot Põldverile tasu 2500 krooni volikogu tööst osavõtu eest.
2. Määrata Koeru vallavolikogu aseesimehele Mati Seirele tasu 775 krooni volikogu tööst osavõtu eest.
3. Määrata Koeru vallavolikogu aseesimehele Rünno Lassile tasu 775 krooni volikogu tööst osavõtu eest.
4. Tunnistada kehtetuks volikogu 17. detsembri 2009 otsused nr 55 ja 56.
5. Otsus jõustub teatavastegemisest.

Himot Põldver
vallavolikogu esimees

Maa omanikele

Alates 1. jaanuarist 2010.a. muutub Koeru valla territooriumil maamaks. Hoonete alusel maal, metsamaal ja muul maal on uus maksumäär 2,5 % maa maksustamishinnast aastas. Põllu- majanduslikus maakasutuses oleval maal on maksumäär 1,3 % maksustamishinnast aastas.

Maamaksu soodustust saavad Koeru valla elanike registrisse kantud riikliku pensioni- kindlustuse seaduse alusel pensioni saajad tema kasutuses oleva elamumaa osas, kui isik ei saa maa kasutuse alusel renditulu.

Maksusoodustuse summa ühe maakasutaja kohta on 150 krooni aastas.

Soodustuse aluseks on maakasutaja kirjalik avaldus, milles on kinnitus, et renditulu maa kasutuse eest ei saada.

Avaldused tuleb esitada Koeru valla- valitsusele 15. jaanuariks 2010.a.

Koeru noortemaja tähtis päev

Kõik sai alguse aastal 2000, seitsmendal detsembril, kui asutati Koeru noortemaja. Ja juba tähistasime üheksandat sünnipäeva! Ettevalmistused algasid nädal varem õnnitluskaartide joonistamise ja meisterdamisega.

Aeg on läinud nagu linnutiivul ja need kes siis esimeses klassis avasid, lõpetasid nüüd juba põhikooli. On olnud igasuguseid aegu – kehvemad ruumid, väiksem eelarve, kuid kõik see on möödunud.

Isegi uues valgusküllases, õdusas ja soojas majas tähistasime sünnipäeva juba kolmandat korda.

Traditsiooniks kujunenult on toimunud sellel päeval pannkoogipidu – kooke on jätkunud kõigile noorteka fännidele. Kõige aplamad koogihävitajad olid esimesed saabujad, nemand said ju sooja südamega tehtuid. Hilisemad tulijad, aga otse pannilt kuumi kooke.

Kui tuba rahvast täis, tulid 4H tublid tüdrukud appi küpsetama. Rõõmu ja nalja jagus sel päeval noortekasse kuhjaga.

Meie elu noortekas möödub teiselt – meisterdame, mängime, laulame, vaatame telerit - iga päev, kes vähem, kes rohkem.

Kõikide soovide täitumist uuel aastal!

Juta Sakkis noortemajast

LÜHIDALT

Ervita külavanem on Ivar Nagla

Enne jõuluaga said Väinjärve seltsimajas kokku Ervita küla elanikud. Kohal viibis ka meie uus vallavanem Aldo Tamm. Plaani oli võetud arutada Ervita küla arendamist, valida uus juhatus MTÜ Ervita Külaseltsile ja välja pakkuda kandidaadid Ervita külavanema ametisse. Koosolek osutus tulemuslikumaks kui esialgu arvati. Ervita külavanema kandidaatideks seati Jarkko Arhilahti ja Ivar Nagla. Ühe enamhäälega osutus valituks Ivar Nagla.

Ervita külaseltsi juhatuse uued liikmed on Jarkko Arhilahti, Hanna Lehter, Marika Nagla, Annika Ringmets ja Maarek Ringmets.

Ootused uutele tegutsejatele on suured. Jääb ainult edu soovida!

Hanna Lehter

Maadlusturniir

Maaleht ja Koeru Maaspordikeskus korraldavad Koerus noorte maadlusturniiri. Eesmärgiks on populariseerida Eestile palju kuulsust toonud spordiala. Võistlus toimub kahel päeval. Uudiseks on kehalised katsed. Esimesel päeval laupäeval 23. jaanuaril võisteldakse rippes käteköverdustega, hoota kaugushüppes, maadlusharjutuses „sillas

jooksmine ringis“, nelja joone jooks ja kangi rinnale võtmine. Pühapäeval toimub vabamaadlusturniir. Osalevad parimad noormaadlejad Eesti kõikidest maadluskeskustest. Võitjad selguvad 13. noormeeste ja 5. neidude kaalukategoorias. Võistluste peakohtunik on kindral Johannes Kert.

Koeru poistest võistlevad Denis Kuznetsov, Hans-Christian Ilves, Kristin Lööke, Fredi Leppänen, Janno Uusmaa ja Erko Lilletai. Loodetavasti näeme veel nooremaid Koeru poisse ja tüdrukuid, ütles võistluste üks korraldajaid Toomas Tammik.

Kuuldud lood

Akte korjas metsalagendikul mustikaid. Ühel hetkel segas keegi metsavaikust. Üle legendiku lähenes hüpeldes hirmunud imepisike pruunikas-täpiline kitsetall. Talleke jooksis lausa Akte jalge vahele. Kohe selgus ka hirmu põhjus. Kiirjooksuga lähenes kährik. Kitsetalle oli valida kahe täbara olukorra vahel.

Kährik, nähes kitsetalle kaitseinglit, otsustas taanduda. Nüüd julges oma teekonda jätkata ja ka väike täpiline kaunitar.

Harri on suur loodusesõber. Metsas oskab ta sammuda sama vaikselt, kui metsloom. Kord astus ta vaikselt mööda laudteed Vilbaste allikate poole. Sama mugavat teed kasutades tuli vastu rebane. Väike ehmatas oli mõlemapoolne. Rebane astus laudteelt metsateele...

Eesti raamatu ajaloost

Raamat on oma aja majanduslike, sotsiaalsete, poliitiliste ja kultuurilolude produkt. Raamat kui uurimisallikas võimaldab uurida aja- ja kultuurilugu, teaduse ja tehnika arengut, argielu ja ideede levikut – kõike, mida inimkond on aastatuhandete jooksul dokumentaalselt jäädvustanud.

Kõige varasem teadaolev raamatukogu Eestis on seotud Tallinna dominiiklaste e. jutlustajavendadega, see lõhuti 16. sajandi keskkel reformatsiooni käigus. Esimesed teated raamatukogu kohta on arhiivdokumentides 1524.a. lõpust. Hans Treumann arvates jäid raamatud pärast reformatsiooni kloostrisse, kus hävisid 1531.a. tulekahjus, sealt allesjäänud viidi raekotta, kus seisid koos teiste Rae ürikutega, kuni 1883.a. moodustati neist eraldiseisev fond. Eestis võib pidada ilmumisaja järgi kokkuleppeliselt haruldasteks Euroopa käsipressil trükitud raamatud trükikunsti leiutamise XV saj keskel kuni kiirpressi kasutuselevõtni 1830. Eestis kuni aastani 1860 trükitud raamatud ning kuni 1917 trükitud ajalehti ja ajakirju.

Näit. eestikeelseid raamatuid ilmus 18.sajandil keskmiselt 1-2 nimetust aastas, 19. sajandi esimesel poolel keskmiselt 13 nimetust, 1890-1899 ilmus 274 raamatut aastas.

Vanim eesti keelt sisaldanud raamat pole säilinud, kuid selle kohta on kaudseid teateid. Nimelt arestis Lübecki raad 1525.a. vaadi raamatutega, kus olid saksakeelsed luterlikud raamatud ja liivi-, läti- ning eestikeelsed missa-tekstid. Raamatud kästi põletada. Pole andmeid kas otsus ka täide viidi, aga igatahes algab eestikeelse raamatu ajalugu olemasolevate

faktide põhjal just sellest kadumaläinud trükisest. Järgmine eestikeelne tekst on 1535.a. Wanratti ja Koelli (eesti keelde tõlkija Püha-vaimu kiriku eesti koguduse õpetaja) katekismuse nime all. Sellest on säilinud 11 kahjustatud lehekülge, trükitud Wittenbergis.

Esimene Eestis trükitud raamat oli Heinrich Stahli kiriku käsiraamat 1637.a. Stahl andis välja ka esimese eesti keele õpiku koos sõnas-tikuga” Juhatus eesti keele juurde”. Eestlaste lugemisõhkuse kiire edenemine 1630ndatel oli Rootsi kirikuseaduses kirjaoskuse nõue.

17. saj. lõpul levis esimese eesti koolmeistrite seminari asutaja ja õpetaja Bengt Gottfried Forselius lihtsustatud kirjaviisiga aabits, mida anti välja mitmes kordustrukis. Forselius lähendas saksa ortograafial põhinevat kirjaviisi eesti keele tegelikule hääldusele ja peagi sai tema rakendatud kirjaviisi üldkasutatavaks. 1735.a. ilmus esimene eestikeelne Piibel.

Luterlased nõudsid, et jumalasõna peab kirikus kõlama selles keeles, mida kõneleb kohalik rahvas. Friedrich Gustav Arveliuse “Üks Kaunis Jutto- ja Õppetusse-Ramat” 1782 on esimene säilinud eestikeelne ilmaliku sisuga juturaamat.

19. saj. algus tõi Eesti ühiskonda suuri muutusi: 1816 kaotati pärisorjus Eestimaa kubermangus. Tegevust alustasid esimesed eesti päritolu kirjamehed Fr. R. Kreutzwald, Fr. R. Faehmann, Otto Wilhelm Masing. O.W. Masingu teene on eesti kirjakeele uuendamise ja õ-tähe kasutuselevõtt. Rahvale mõeldud raamatud pidid olema esmajoones õpetlikud ja harivad.

Ly Vihtol

SPORT

● Eelmine aasta oli edukas meie noortel auto-sportlastel. Roland Murakas võitis V18 klassis hõbemedali Eesti noorte meistrivõistlustel rallisprindis ja 8.koha autorallis ning 4.koha noorte karikavõistlustel rallisprindis. Tony Vösur võitis noorte karikavõistlused J18 klassis nii rallisprindis kui ka rahvaralli arvestuses. ● Koeru SK jõuluvõistlustel sisekergejõustikus olid Deivi Teppan ja Tarmo Saar võidukad kolmel alal. Võidutulemused Deivil: kõrgus-1.25, paigalt kolmik-6.27, kuul-9.94(3kg) ja Tarmol: kõrgus-1.75, paigalt kolmik-8.26, kuul-12.67(6kg). 40m jooksus näitasid kiiremaid aegu Merylyn Ivask (5,97) ja Margo Lindermann (5,30).

Nordic Night Dive 2009

Nordic Night Dive on Põhjamaade sukeldujate ühine ettevõtmine. Ühel jõulukuu õhtul üritati järjekordset ühiskatset. Laupäevaõhtul kell 21 pidi vette minema 1000 sukeldujat. Põhja-Eesti mehed-naised said kokku Tallinna kalasadama akvaatoriumis. Üks Guinnessi rekordile kaasaaitaja oli Koerust pärit Peep Raudsepp. Peep ütles, et kalasadama vesi oli seekord erakordset hea nähtavusega. Veesügavust neli meetrit. Lisaks sukeldujate oma elektrisilmadele valgustasid vett kohaletulnud autode tuled. Sadama põhi on täis pudeleid, ostukorve, poekärusid jm. Kas uus rekord püstitati, Peep täpselt ei teagi. Norrakad on toonud korraga vette üle 700 allveehuvilise.

Konkurss „Maamehe ramm ja vägi”

Maamees ei ole siidikäpp, vaid töötegitaja, see õige maa sool.

Kõikide tublide maameeste tegemiste ja saavutuste tunnustamiseks ning säilitamiseks kuulutas Eesti Põllumajandusmuuseum välja konkursi „Maamehe ramm ja vägi“. Konkursil osalemiseks ootame materjale maal elavate või elanud, nii noorte kui juba taadiikka jõudnud maameeste elust ja tööst. Olgu selleks oma kättega rajatud talu, nutikad lahendused ja huvitavad leiutised maatöö lihtsustamiseks, uude tehnoloogiate rakendamine maaviljeluses või omanäolised sepi- ja puutööd – kõik maameeste eluga seotud teemad on teretulnud. Materjali võib esitada nii reaalselt näidiste, fotode, videolõikude kui makettide või kavanditena. Samuti ootame olmeesemeid, dokumente ning mälestusi ja eluolu kirjeldusi.

Mälestuste kirjapaneku hõlbustamiseks aitab teid küsimustik, mille leiute muuseumi kodulehelt www.epm.ee. Kogutud materjal säilitatakse Eesti Põllumajandusmuuseumis ja kasutatakse novembris 2010 avatava näituse „Maamehe ramm ja vägi” koostamisel. Võitjad kuulutatakse välja 2010. aasta isadepäeval, 14. novembril.

Materjalid palume saata või tuua kuni 2010.a. 30. septembrini Eesti Põllumajandusmuuseumisse aadressil Pargi 4, Ülenurme 61714, Tartu maakond. Juurde palume kindlasti märkida oma nime, sünniaasta ja kontaktandmed. Informatsioon konkursi ja näituse kohta tel 738 3819 või e-posti aadressil kerle.arula@epm.ee.

Jah õnnesoove on terve koorem...

JAANUARI SÜNNIPÄEVAD

97 Helga Tuudelepp
11.01.1913 Koeru

84 Koidula Aasmaa
24.01.1926 Ervita

84 Ellen Jõe
24.01.1926 Koeru

82 Minna Trei
02.01.1927 Väinjärve

81 Vaike-Floreida Jürioja
08.01.1929 Koeru

75 Tulli Sakkol
10.01.1935 Rõhu

65 Astra Trauss
07.01.1945 Vahuküla

60 Merike Ilves
16.01.1950 Koeru

60 Reet Larin
20.01.1950 Koeru

60 Tarmo Leppik
24.01.1950 Koeru

60 Aksel Kerem
25.01.1950 Kapu

60 Henno Vahtrasaar
27.01.1950 Aruküla

**Palju õnne kõigile,
kellel jaanuaris sünnipäev!**

OÜ PÕMM müüb erineva pikkusega ja koguses küttepuid. Tel. 5646 0921.

Solaarium Koerus Paide tee 16a teisel korrusel avatud esmaspäeval kell 10-14, teisip.-reede k. 10-16. Minuti hind 5 krooni. Töövälisel ajal võite helistada 527 9402 ja lepime aja kokku. Kohtumiseni!

Osatame metsapuid või teeme metsaraiet. Telefon 5646 0921.

Uuel aastal uue hooga. Jõudu ja jaksu teile, kes porgandit püsti seate ning kadugu teie ihust ja liikmetest ramm ning jõud, kes te porgandit pikali lükkate.

Kuhu minna jaanuaris

6. – 29. jaanuarini
näitus Järvamaa muuseumitest
“Muuseumilood” Koeru kultuurimaja
väikeses saalis

9. jaanuaril kell 12.00
hüvastijätt jõuluaajaga;
süütame jõulukuuskedest lõkke

10. jaanuaril kell 12.30
Koeru Huviteatri etendus
“Valupisarais märtsipäevad”
Harrastusteatri riigifestivalil
Rakvere teatris

21. jaanuar kell 17.00
isikuloohtu “Hoffmannid”
Koeru kultuurimaja väikeses saalis
Lektor Aldo Tamm

Ahjud, pliidad, kaminad. Ehitus ja remont.
Telefon 5354 0168. Talvel soodsam. Ahi al.
14 000.-
Veiko Hendrikson. aahi(ät)hot.ee

Leitud

Vao bussipeatusest on vallamajja toodud
lapsevanker.
Kätte saab vallamajast.

VANAVARA OST

Vana mööbel, talusisustus, nõud, mähgid,
medalid, mündid, postkaardid, fotod jne.
Hea kaup saab kohe tasutud! 5133385

Parandan ja hooldan arvuteid nii riistvaraliselt
kui tarkvaraliselt

Margo Laas tel. 5663 0782

Emmel OÜ

**Sat – ja Digi TV seadmete
müük, hooldus ja
paigaldus
tel. 56561232
www.emmel.ee**

**Uus inimene on sündinud ilma, kaks roosat
päkka, kaks säravat silma...**

**Ahto Karon
11.12.2009**

Jõuvõtuvõllid

Türi paberivabrik oli suur ettevõtte. Seal oli palju töölisi ja palju masinaid. Kogu tehase masinapargi käivitas 1000 hobujõuline □ veitsi päritolu aurumasin. Nii teda tollal nimetati. (võiks ju olla aurumootor).

Paberivabriku aurumasina kodaratega hooratta läbimõõt oli ca 3 m ning laiust sellel hoorattal ca 1 m. Suurel hoorattal olid paarikümne sentimeetri laiused sooned. Nendelt soontelt kandsid sama laiad (ca 20 cm) **ümarrihmad** pöördemomendi paberivabriku erikorruste (üllesse, alla, vasakule, paremale) transmissiooni võllidele. Igas jaoskonnas oli lae all pikk üle ruumi ulatuv transmissioonivõll (jõuvõtuvõll), millel erineva suurusega rihmarattad. Nendelt rihmarattastelt kandsid lintrihmad (kiilrihmad jm) pöördemomendi iga paberimasinani või mõne muu vabriku töös vajaliku masinani.

Sellised transmissiooni võllid oli tollastes tootmisettevõtetes üldine võte. Ei olnud nõnda, nagu tänasel päeval, kus igat tööpinki käivitab oma elektrimootor või tihti mitu erinevat elektrimootorit.

Kas sellised rihmülekanded nõudsid tihti ohvreid, kas oli tööõnnetusi?

Oli kindlasti aga suhteliselt vähe. Kõigil rihmülekannetel olid kaitsevõred ümber ehitatud. Ettevaatlik tuli muidugi olla.

Mobiililood

Müün varastatud mobiiltelefone kilohinnaga. Endistele omanikele hinnaalandus 15 %. Vahetan lukustatud mobiiltelefoni lukustatud korteri või kohvi vastu.

Tehnoloogia on nii kaugele arenenud, et varsti saab kohvi ja ajalehe eest maksta mobiiliga. Jääme ootama, millal saab mobiili eest maksta kohvi ja ajalehega.

Testimisel on uus teenus. Kui helistad ja küsid: “Kuidas läheb?”, siis aja kokkuhoiu mõttes kuvab telefon ise ekraanile “Hästi läheb”.

Et korrastada mobiiltelefoniga parkimise eest tasujate ajalimiiti, kehtestab EMT ise selle ajalimiidi. Kui auto on parkinud neli tundi ja aeg on otsas, lastakse sõiduk telefoni teel õhku, et teha ruumi järgmistele parkijatele.

Nokia müüb mobiilitehased Nokia on mobiilside tootmise firma, kes siiani on turustanud oma mobiiltelefone. Nüüd paneb firma oma tehased müüki.

”Ostes tehase, pole inimesel vaja enam poodi uue telefoni järele minna,” öeldi firma juhatusest. “Ostes firma, saad kodus oma tehases ise telefoni valmis nokitseda”.